

KARTA ROZWIĄZANIA:

ID:	Z.04-2
Typ instrumentarium (a do f) ¹	d
Kategoria rozwiązania (A do C) ²	C
Data aktualizacji wpisu:	10.05.2021
ID i nazwa wyzwania, którego dotyczy proponowane rozwiązanie:	Niski poziom cyfryzacji urzędów miast
Autorzy:	Agata Miazga, Michał Cichocki
Grupa ekspercka:	Zarządzanie i finanse publiczne Podgrupa: Cyfryzacja zarządzania miastami

1. Nazwa rozwiązania [200 zn.³]:

Poprawa poziomu cyfryzacji samorządów poprzez budowanie kompetencji i świadomości w zakresie cyfryzacji wśród urzędników i mieszkańców oraz rozwój współpracy między JST zapewniający pole do wymiany doświadczeń i praktyk oraz budowanie wspólnych rozwiązań IT.

2. Zwięzła charakterystyka proponowanego rozwiązania [2000 zn.]:

- 1) budowanie świadomości i kompetencji:
  - a. pracowników urzędów – poprzez wskazywanie konkretnych korzyści, jakie miastu przyniesie cyfryzacja, w szczególności szersze wykorzystanie danych do zarządzania miastem (na wzór projektu M-GIS); następnie budowanie kompetencji do korzystania z danych i rozwiązań cyfrowych czy opracowywania wymagań funkcjonalnych zamawianych rozwiązań przy dbałości o uwzględnienie potrzeb wszystkich interesariuszy; stały rozwój kompetencji cyfrowych oraz kompetencji w obszarze szeroko rozumianej cyfryzacji (np. możliwości udostępniania i wymiany danych w kontekście RODO lub dobrych praktyk w stosowaniu PzP przy zamówieniach IT) wszystkich pracowników urzędu przez regularne szkolenia (w tym wewnętrzne, także e-learning)
  - b. mieszkańców – prowadzenie aktywnej komunikacji, szkoleń i zapewnienie kilku różnych kanałów wsparcia przy korzystaniu z miejskich rozwiązań cyfrowych; włączanie mieszkańców na etapie projektowania i testowania rozwiązań cyfrowych im służących;
- 2) tworzenie wspólnych dla grup samorządów lub centralnych rozwiązań cyfrowych i organizacyjnych (platformy e-usług, systemy do zarządzania dokumentacją i archiwizacji, platformy otwartych danych, wspólne hurtownie danych, wspólne rozwiązania chmurowe, infrastrukturalne, a nawet wspólne biura informatyczne), co pozwoli na

¹ a) Rozwiązania w zakresie regulacji prawnych, administracyjnych itd.

b) Rozwiązania w zakresie finansowania i programów funduszowych

c) Dedykowane programy krajowe

d) Wzmacnianie know-how: Rekomendacje, zalecenia, standardy, dobre praktyki, wymiana doświadczeń, szkolenia, pilotaże, programy współpracy itd.

e) Dostosowywanie działań, inwestycji realizowanych przez inne zależne od rządu podmioty krajowe

f) Inne

² A – Regulacje prawne; B – Mechanizmy finansowania; C – Wzmacnianie wiedzy i współpracy

³ Znaki ze spacjami – podane wartości dotyczą maksymalnej objętości opisu – orientacyjnie.

bardziej efektywne wykorzystanie środków i generowanie oszczędności na etapie budowania, utrzymania i rozwoju systemów, a także współdzielenie doświadczeń i kompetencji miast bardziej zaawansowanych cyfrowo; przy zapewnieniu:

- a. współpracy i tworzenia warunków do tej współpracy między samorządami: budowania sieci współpracy, wspólnych przedsięwzięć cyfrowych (w tym stworzenia dla nich odpowiedniego otoczenia prawnego), wymiany dobrych i złych praktyk, wspólnego opracowywania standardów i wytycznych;
- b. współpracy i tworzenia szerokiego forum współpracy (na poziomie eksperckim) na linii rząd-samorząd: szerokiej komunikacji i konsultacji planowanych przez rząd rozwiązań IT np. przez stworzenie dedykowanej platformy komunikacji i współpracy z samorządami; włączanie samorządów do projektowania, wdrażania i testowania rządowych przedsięwzięć IT;
- c. API umożliwiającego współpracę systemów i wymianę danych, w szczególności dostęp samorządów do danych przez nie wprowadzanych do systemów centralnych.

3. Działania szczegółowe, narzędzia interwencji – szczegółowy opis: [5000 zn.]

- **Typ rozwiązania:**

- 1) System szkoleń, mający na celu podnoszenie kompetencji oraz promowanie dobrych praktyk wśród JST. Jedną z grup docelowych powinny być pracownicy różnorodnych samorządów, ma to na celu podnoszenie poziomu kompetencji, a zarazem wymianę doświadczeń. Szczególny nacisk powinien być położony na:
  - kwestię zmian w otoczeniu prawnym, odnajdywania się wśród ograniczeń nakładanych przez prawo, od którego w dużej mierze uzależnione są możliwości realizowanych zadań,
  - problematykę ochrony danych osobowych, tak by ułatwić zbieranie, wykorzystywanie oraz udostępnianie danych,
  - wykorzystywania potencjału PZP, m.in. dialogu technicznego,
  - poszerzanie wiedzy i przedstawianie dobrych praktyk w zakresie wymagań, jakie powinny spełniać przedmioty zamówień,
  - ogólne kwestie związane z wykorzystaniem technologii informatycznych w celach poprawy efektywności pracy urzędów, w tym właściwe zbieranie oraz wykorzystywanie danych w oparciu o opracowane standardy i wytyczne.

Kolejną grupą powinny być osoby sprawujące władzę w samorządach, ma to za zadanie podniesienie wiedzy i świadomości roli cyfryzacji w realizacji zadań urzędu oraz przy zaspokajaniu potrzeb mieszkańców, na tle innych kluczowych obszarów decyzyjnych. W szczególności ważne jest, by decydenci czuli potrzebę posiadania dokumentu określającego strategię informatyzacji urzędu oraz usług publicznych lub przynajmniej średniookresowego planu działań w tym zakresie. Przyczynkiem do zmiany postaw samorządowców w tym zakresie mogłoby być wprowadzenie obligatoryjnego odniesienia do poprawy dostępności cyfrowej usług publicznych oraz uzyskanej dzięki temu minimalizacji kosztów funkcjonowania administracji lokalnej w raporcie o stanie miasta (art. 28 aa ustawy o samorządzie gminnym). Ważną rolę w osiągnięciu wyższego poziomu wiedzy i kompetencji cyfrowych samorządowców mogą odegrać w szczególności korporacje samorządowe.

- 2) Działania edukacyjne i współpraca z mieszkańcami miast. Cyfryzacja urzędów ma przede wszystkim służyć mieszkańcom, w związku z czym niezbędne jest budowanie wiedzy wśród społeczeństwa na temat istniejących i wdrażanych rozwiązań oraz umiejętności korzystania z nich. Służyć temu powinny szkolenia, narzędzia zapewniające wsparcie przy korzystaniu z rozwiązań cyfrowych oraz informacje udostępniane przez urząd, jak również kampanie społeczne je promujące. Ważną kwestią jest również prowadzenie dialogu na linii mieszkańcy-samorząd przy budowaniu nowych rozwiązań, tak by planowane działania odpowiadały lokalnym potrzebom oraz angażowały społeczność w kreowaniu kierunków rozwoju miasta.

- 3) Z uwagi na bardzo zróżnicowany poziom obecnej wiedzy i rozwiązań cyfryzacyjnych poszczególnych JST konieczne jest zapewnienie pola do wymiany doświadczeń oraz wdrażania wspólnych rozwiązań, w tym odpowiedniego otoczenia prawnego. We współpracy powinni być zaangażowani różni przedstawiciele:
- miast o wyższym poziomie cyfryzacji – pozwalające na przekazanie własnej wiedzy i doświadczeń, w szczególności wymiany dobrych i złych praktyk,
  - jednostek miejskich o niższym poziomie cyfryzacji – główny beneficjent działań,
  - strona rządowa – koordynująca działania w zgodzie z rządowymi planami rozwoju cyfryzacji oraz zapewniająca włączenie samorządów do projektowania, wdrażania i testowania rządowych przedsięwzięć IT i opracowywania standardów,
  - eksperci ze strefy biznesowej - zapewnienie dostępu do rozwiązań i doświadczeń sprawdzających się na gruncie prywatnej działalności oraz wiedzy ekspertów.

Współpraca powinna wykraczać poza samą wymianę wiedzy i koncentrować się również na bezpośrednim, wspólnym wdrażaniu rozwiązań. Pozwoli to na zmniejszenie kosztów, jakie ponosić będą poszczególni interesariusze oraz zacieśnienie ogólnej współpracy poszczególnych samorządów, z uwagi na fakt, iż cyfryzacja ma stanowić narzędzie pracy dla różnych dziedzin działalności JST. Działania strony rządowej powinny umożliwić platformę wspólnej wymiany oraz wykorzystania danych zbieranych przez samorzady w ramach swojej działalności.

- 4) Regionalne centrum wiedzy zapewniające doradztwo na poziomie lokalnym. Działania organu powinny się skupiać na zbieraniu wiedzy dostosowanej do lokalnych potrzeb definiowanych przez samorzady, w tym koordynacji współpracy w przypadku działań możliwych do wspólnego rozwiązania. Centra powinny służyć jako doradca pomagający w pokonywaniu specyficznych barier napotykanymi przez JST poprzez zapewnienie rozbudowanej sieci kontaktów z ekspertami oraz bazę wiedzy o stosowanych rozwiązaniach. Jednym z zadań powinno być również promowanie wykorzystywania rozwiązań cyfrowych, skierowane do ogółu społeczeństwa oraz pracowników urzędów. Dodatkowo powinna istnieć sieć współpracy pomiędzy różnymi centrami pozwalająca na wymianę doświadczeń na poziomie ogólnokrajowym.

- **Wskazanie grup docelowych/adresatów rozwiązania**

- 1) Jednostki samorządu terytorialnego
- 2) Korporacje samorządowe (Związek Miast Polskich, Unia Metropolii Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Powiatów Polskich, itd.)
- 3) Mieszkańcy miast

4. Podmioty odpowiedzialne za realizację:

- 1) Jednostki samorządu terytorialnego
- 2) Mieszkańcy miast

5. Wstępny harmonogram i kamienie milowe:

Zadania w dużej mierze są niezależne. Jednakże priorytetem dla poziomu rządowego powinny stać się Centra wiedzy lokalnej stanowiące ogniwo spajające wszystkie rozwiązania. Pozwoli to na efektywniejsze wykorzystanie szkoleń i rozwój współpracy między JST. Lokalne działania we współpracy z mieszkańcami powinny być podejmowane niezależnie od pozostałych zadań.

6. Priorytet/istotność z punktu widzenia wpływu na wyzwanie/rozwiązanie problemu (oczekiwany efekt):

Cyfryzacja jest jednym z najistotniejszych wyzwań przed jakimi stają polskie miasta. Rozwój technik internetowych określany jest jako czwarta rewolucja przemysłowa. Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań IT w sferze publicznej oraz

rozwój społecznej świadomości cyfrowej są niezbędne w celu budowania nowoczesnego społeczeństwa. Rozwój ten samoczynnie występuje w konkurencji rynkowej, rosnące oczekiwania biznesu w naturalny sposób dotyczą również administracji. Budowanie konkurencyjnej gospodarki wymaga tworzenia warunków ułatwiających rozwój.

7. Odniesienia do diagnoz, dodatkowe materiały źródłowe, literatura:

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w jednostkach administracji publicznej, przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2019 roku, GUS

Cyfrowy urząd? Badanie Sieci Obywatelskiej Watchdog 2020, <https://siecobywatelska.pl/cyfrowy-urząd/>

Jadach-Sepiolo A., Basińska P., Tomczyk E. i.in. (2020). Monitorowanie procesów rozwoju na poziomie wewnętrzmiejskim. IRMiR. Warszawa.

Kulisiewicz, T. (2019). Transformacja miasta w miasto inteligentne–wyzwania dla administracji publicznej. Collegium of Economic Analysis Annals, (56), 133-147.

Polskie Towarzystwo Informatyczne (2018). Kim jest współczesny informatyk? Debata środowiskowa. Warszawa, http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1VDR0M1-cO4J:arch.pti.org.pl/content/download/7297/52758/file/Debata%2520srodowiskowa_elektron.pdf+%&cd=14&hl=pl&ct=clnk&gl=pl [7.05.2021].

Romaniuk, P. (2020). Tradycje i przyszłość administracji publicznej w zakresie rozwoju e-usług. Journal of Modern Science, 44(1), 269-284.

Sroka, K., Suchanek, M. (2017). Cyfryzacja usług administracji publicznej. Studia Administracyjne, 9, 29-44.

Wieczorkowski, J. (2014). Wykorzystanie koncepcji big data w administracji publicznej. Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych/Szkoła Główna Handlowa, (33 Technologie informatyczne w administracji publicznej), 568-579.

8. Powiązane akty prawne, identyfikacja obszaru prawnego wymagającego poprawy (odniesienie do istniejącego stanu prawnego):

Wprowadzenie rozwiązania nie wymaga zmian w obowiązujących aktach prawnych

9. Przykłady podobnych rozwiązań w innych krajach (jeśli znane)

Projekt fińsko-szwedzki Open Kvarken zakładał zbadanie wykorzystania oprogramowania open source przez administrację publiczną.

<https://joinup.ec.europa.eu/collection/open-source-observatory-osor/document/finland-and-sweden-collaborate-using-open-source>

Kompendium różnych rozwiązań z zakresu innowacyjnych praktyk e-administracji.

<https://publicadministration.un.org/publications/content/PDFs/Compendium%20Innovative%20EGovernment%20Practices%20Vol%20V.pdf>